

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง แนวทางการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

นาย A ผู้ก่อตั้งกิจการ ก ได้มีหนังสือขอหารือเรื่องการดำเนินการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อขอหารือ ในประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ลักษณะการดำเนินการกิจการ ก ตามข้อเท็จจริงที่ผู้หารือได้หารือมา มีลักษณะตามนิยาม และขอบเขตความหมายของคำว่า “การดูแล” ตามลักษณะ และขอบเขตความหมายของกิจการที่เป็นอันตรายประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ ๒ หากเข้าข่ายกิจการตามข้อ ๑ ผู้ให้บริการของกิจการ ก ต้องผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. ๒๕๖๔ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ ในกรณีที่มีการดำเนินการกิจการ ก เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ การดำเนินการกิจการ ก จะสามารถให้บริการผู้สูงอายุในลักษณะใดได้บ้าง ขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินการของกิจการประเภทที่ ๙ (๒๐) ว่ามีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ ๔ กรณีที่กิจการ ก เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ หากผู้ดำเนินการเปลี่ยนนิยามของตัวบริการ กิจการ ก เป็นการเข้าไปสอนเทคโนโลยีผู้สูงอายุที่บ้านในกรณีดังกล่าวจะยังเข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการหรือไม่

กรมอนามัย ได้นำเสนอประเด็นข้อหารือดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร และขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑๕-๒/๒๕๖๕ ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติ ดังนี้

ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ความเห็นข้อหารือที่ ๑ ข้อหารือที่ ๒ ข้อหารือที่ ๓ และข้อหารือที่ ๔ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ กิจการประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ มีขอบเขตความหมาย หมายถึง การให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ โดยจะต้องมีลักษณะของการประกอบกิจการคือ ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ดำเนินการจะต้องมีการจัดหาพนักงานแล้วจัดส่งพนักงานไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ซึ่งไม่ใช่กรณีที่จัดอาคารสถานที่ไว้สำหรับให้บริการดูแลผู้สูงอายุ เช่น บ้านพักคนชรา ศูนย์รับดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น และเมื่อวิเคราะห์เจตนารมณ์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ต้องการให้มีการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ รวมทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะอนามัยและเกิดความปลอดภัยกับผู้สูงอายุ เนื่องจากการประกอบกิจการดังกล่าวมีความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน ลูกจ้างหรือผู้มารับบริการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมทั้งในที่ตั้งสำนักงานหรือสถานที่อำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินการ และการติดต่อของผู้รับบริการ และบ้านของผู้สูงอายุที่รับบริการ เช่น ปัญหาความปลอดภัยจากสถานที่ ความสะอาด การระบายอากาศ

แสงสว่าง...

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๑๕๐๗ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงนาย A ผู้ก่อตั้งกิจการการ ก

แสงสว่างของอาคารสถานที่ พนักงานหรือผู้ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านขาดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขอนามัยที่ดี เป็นต้น โดยประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ ไม่ได้ระบุนิยามและขอบเขตของคำว่า “ดูแล” แต่ได้กำหนดนิยาม “การประกอบกิจการ” หมายความว่า การประกอบกิจการที่ให้บริการส่งผู้ให้บริการไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ และ “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่รับบริการที่บ้าน และ “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการ ตามข้อ ๘ ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติ อาทิ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเบื้องต้น การจัดอาหารให้มีคุณค่าทางโภชนาการ และถูกหลักสุขาภิบาลอาหาร รวมถึงการดูแลการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามเกณฑ์มาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุ การให้บริการผู้ให้บริการต้องกระทำด้วยความเต็มใจ คำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความต้องการและความเต็มใจของผู้รับบริการ กรณีผู้รับบริการต้องใช้ยา หรืออุปกรณ์สุขภาพประจำตัวผู้ให้บริการต้องดูแล ตามมาตรฐานการใช้ยาหรืออุปกรณ์สุขภาพที่ผ่านการพิจารณาจากแพทย์ผู้ดูแลต้องจัดการและให้คำแนะนำการจัดการมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อรวมถึงสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากผู้สูงอายุให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ กรณีเกิดการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ดูแลผู้สูงอายุ เจ้าของบ้าน หรือญาติของผู้รับบริการแล้วแต่กรณี รวมทั้งให้ขอคำปรึกษาแนะนำตามระบบที่ผู้ดำเนินการกิจการกำหนดไว้

การพิจารณาว่าการดำเนินการใดจะเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการนั้น ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและลักษณะของการดำเนินการเป็นสำคัญ โดยจะต้องมีลักษณะของการประกอบกิจการ คือ ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ดำเนินการจะต้องมีการจัดหาพนักงาน แล้วจัดส่งพนักงานไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ซึ่งพนักงานหรือผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตามที่ประกาศกระทรวงฯ กำหนด อาทิ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเบื้องต้น การจัดอาหารให้มีคุณค่าทางโภชนาการ และถูกหลักสุขาภิบาลอาหาร รวมถึงการดูแลการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ตามเกณฑ์มาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุ การให้บริการผู้ให้บริการต้องกระทำด้วยความเต็มใจคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความต้องการและความเต็มใจของผู้รับบริการ กรณีผู้รับบริการต้องใช้ยา หรืออุปกรณ์สุขภาพประจำตัวผู้ให้บริการต้องดูแลตามมาตรฐานการใช้ยาหรืออุปกรณ์สุขภาพที่ผ่านการพิจารณาจากแพทย์ผู้ดูแลต้องจัดการและให้คำแนะนำการจัดการมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อรวมถึงสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากผู้สูงอายุให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ กรณีเกิดการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ดูแลผู้สูงอายุเจ้าของบ้านหรือญาติของผู้รับบริการแล้วแต่กรณี รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำตามระบบที่ผู้ดำเนินการกิจการกำหนดไว้

ผู้ใดจะประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งสถานประกอบกิจการนั้น ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมกิจการประเภทดังกล่าวไว้แล้วตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยดำเนินการในลักษณะที่เป็นการค้า ต้องขอรับใบอนุญาตต่อราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบกิจการ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กรมอนามัยรับรอง

ดังนั้น...

ดังนั้น จากลักษณะการดำเนินการของกิจการ A เป็นการนำรูปแบบการดำเนินกิจกรรมของโครงการมาจากต่างประเทศ มีการส่งพนักงานงานเข้าไปอยู่เป็นเพื่อนผู้สูงอายุ โดยในระหว่างการทำงานจะไม่มีการแตะตัวผู้สูงอายุ กิจกรรมที่พนักงานต้องปฏิบัติโดยหลัก ๆ เช่น สอนใช้เทคโนโลยี You tube Facebook Line ชื่อของ ดูแลสัตว์เลี้ยง ทำความสะอาดบ้าน ทำงานบ้าน ทำอาหาร ขับรถพาไปห้าง พาไปหาหมอ โดยใช้รถของผู้รับจ้าง และอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการ และข้อตกลงของผู้รับจ้าง ตามข้อมูลข้อเท็จจริงที่หาหรือมานี้ เห็นว่า การประกอบกิจการ A มีลักษณะการให้บริการที่หลากหลาย แต่ไม่ได้มีการระบุหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุที่ชัดเจน จึงยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าเข้าข่ายเป็นกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๙ (๒๐) หรือไม่ ทั้งนี้ หากการสอบสวนต้องถ่วงตรวจสอบข้อเท็จจริงของการดำเนินการกิจการ A แล้วพบว่า ผู้ประกอบกิจการมีการส่งพนักงานเข้าไปสอนเทคโนโลยีผู้สูงอายุที่บ้านเพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้นกรณีนี้ จะไม่เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๙ (๒๐) การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

กรมอนามัย

กองกฎหมาย

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

